

Vlaams
Parlement

ingediend op **154** (2019-2020) – Nr. 1
21 november 2019 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Cathy Coudyser

van het verslagmoment
over de Europese Ministerraden Visserij

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Bart Dochy.

Vaste leden:

Arnout Coel, Cathy Coudyser, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele;
Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin;
Bart Dochy, Joke Schauvliege;
Steven Coenegrachts, Tom Ongena;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Bert Maertens, Nadia Sminate, Tine van der Vloet;
Roosmarijn Beckers, Els Sterckx, Suzy Wouters;
Lode Ceyssens, Tinne Rombouts;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Gustaaf Pelckmans, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

INHOUD

1. Toelichting door Barbara Roegiers	4
1.1. Invloed van de brexit op de Europese visserij	4
1.2. Vangstmogelijkheden 2020	5
1.3. Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij	5
1.4. Pulsvisserij	5
2. Vragen van de commissieleden en antwoorden van Barbara Roegiers	6
Gebruikte afkortingen	9
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid organiseerde op 6 november 2019 een verslagmoment over een stand van zaken van de belangrijkste dossiers inzake visserij op het EU-niveau.

Deze toelichting werd gegeven door Barbara Roegiers, attaché Visserij van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie.

De presentatie van Barbara Roegiers is te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door Barbara Roegiers

1.1. Invloed van de brexit op de Europese visserij

Barbara Roegiers illustreert met een kaart hoe klein de Belgische Exclusief Economische Zone is in vergelijking met de Britse. Daarbij komt nog dat in die zone Natura-2000-gebieden en windmolenparken liggen, waardoor de eigen vloot weinig opereert in de EEZ. Van oudsher vaart de vloot in een ruim gebied: voor de Deense en Franse kusten, in de Spaanse Golf van Biskaje, in de Ierse, maar ook in de Britse wateren. Meer dan 50 procent van de waarde van de aanlandingen van de Vlaamse vloot is afkomstig uit Britse wateren. Van alle lidstaten is België voor zijn visserij het meest afhankelijk van de toegang tot de Britse wateren, hoewel sommige lidstaten er wel een groter volume vangen. De Vlaamse Visveiling is voor meer dan 80 procent afhankelijk van Britse vis. Ze importeert immers ook rechtstreeks vis die gevangen wordt door Britse of Ierse boten, die ze verder verdeelt.

Als er geen overeenkomst bereikt wordt met het Verenigd Koninkrijk, een zogenaamde no-deal, zijn er twee scenario's: met een behoud van toegang of zonder toegang tot de Britse wateren.

Op het scenario dat de toegang behouden blijft, heeft de Europese Commissie zich voorbereid met een amendement op de regulering voor het duurzame beheer van externe vloten. Daardoor zou het mogelijk zijn om Britse vaartuigen visvergunningen toe te kennen en toegang tot EU-wateren te verlenen, op voorwaarde van reciprociteit, en om quotaruilen te blijven doen, wat nu zowat wekelijks gebeurt.

Het worstcasescenario is echter dat de Britten geen toegang meer geven aan de vloot van de Europese landen. In voorbereiding van deze mogelijkheid werd het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) geamendeerd om een tijdelijke stillegging mogelijk te maken, maar Europa maakt daar geen extra middelen voor vrij. Gezien het fonds op zijn einde loopt, zijn de financiële middelen van Vlaanderen vrijwel uitgeput. Een tijdelijke stillegging is geen goede zaak. De vissersvaartuigen dreigen immers hun bemanning te verliezen. De VLV zal allicht moeten sluiten om verliezen te beperken.

Het no-dealscenario is even van de baan, maar kan opnieuw opduiken op 31 januari 2020 of zelfs later, zoals Michel Barnier opperde.

Het huidige terugtrekkingsakkoord voorziet in een transitieperiode tot eind 2020. Volgens dat akkoord moet er tegen juli 2020 een visserijakkoord zijn. Deze timing is erg ambitieus, maar gelukkig bestaat ook de mogelijkheid tot verlenging van de transitieperiode.

1.2. Vangstmogelijkheden 2020

Het bepalen van de vangstmogelijkheden is telkens een omvangrijk werk. Op 24 oktober 2019 formuleerde de Europese Commissie haar voorstellen. Dat was meteen de start van de technische besprekingen in de raads werkgroep Visserij. Toch ontbreken er nog veel cijfers. Er wordt gewacht op wetenschappelijke adviezen en op heel wat bilaterale akkoorden met derde landen zoals Noorwegen, de Faeröereilanden, Groenland, maar ook op multilaterale akkoorden. Er wordt gemikt op een politiek akkoord tijdens de Raad Landbouw en Visserij, de zogenaamde Agrifishraad, op 16 en 17 december 2019.

Dat akkoord moet rekening houden met enkele elementen. Zo moet volgens het gemeenschappelijk visserijbeleid tegen 2020 de Maximale Duurzame Opbrengst (MDO) of Maximum Sustainable Yield gehaald worden. Voor de meeste bestanden hebben wetenschappers gelukkig een vrij goed beeld op de evolutie, en kunnen ze een volledig advies geven. De Commissie zal die MDO-waarden opnemen in haar voorstel. Maar voor sommige soorten, meestal kleinere, zijn niet alle gegevens voorhanden en wordt de voorzorgsbenadering toegepast. De meerjarenplannen, onder meer voor de Noordzee en de noordwestelijke wateren, bepalen de marge of de bandbreedte voor de MDO. Daardoor kan de gemengde visserij, zoals de Vlaamse, beperkt rekenen op flexibiliteit, wat echter onderworpen is aan strenge voorwaarden. Daarnaast is het belangrijk dat de aanlandplicht volledig van toepassing is sinds 1 januari 2019, waardoor de gehele vangst moet worden aangeland. Er gelden hierop wel enkele uitzonderingen, bijvoorbeeld wanneer er een grotere overlevingskans is.

1.3. Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij

De Europese werkwijze is zo dat de Europese Commissie wetgeving voorstelt en de Raad en het Parlement daarover in codecisie beslissen. Over het EFMZV heeft de Europese Commissie een voorstel gedaan op 12 juni 2018. De Raad heeft in juni 2019 een compromis bereikt over de algemene oriëntatie, dat verder aangevuld werd met enkele technische aspecten in oktober 2019. De enkele punten die nog openstaan zijn gelinkt aan het MFK. Daarin wordt immers bepaald hoeveel financiële middelen het fonds krijgt.

Ook het Europees Parlement heeft een standpunt bepaald in april 2019, het zogenaamde rapport-Gabriel Mato. Het nieuwe Europees Parlement moet op 12 november 2019 het mandaat bevestigen, eerst in de commissie voor Visserij, het zogenaamde PECH-comité, en daarna in een mini-plenaire zitting. De huidige rapporteur is Europees parlements lid Francisco José Millán Mon. De eerste politieke trilogie staat geagendeerd op 19 november 2019. Het Europees Parlement en de Raad zullen dan aftastende gesprekken voeren. Het Finse voorzitterschap lijkt vooral op de structuur en de programmering te willen focussen zodat lidstaten snel weten waar ze aan toe zijn. In principe zal het Kroatische voorzitterschap, in de eerste helft van 2020, de zaak afronden.

1.4. Pulsvisserij

Bij de nieuwe verordening over de technische maatregelen van deze zomer zijn onder meer de maaswijdte van de netten en de afgesloten zones, maar ook maatregelen over pulsvisserij bepaald. De Raad en het Europees Parlement hebben tot een algemeen pulsverbod vanaf 1 juli 2021 beslist. Sinds 15 augustus 2019 geldt een overgangperiode. Daarom heeft toenmalig minister Koen Van den Heuvel beslist om de Belgische twaalfmijlszone af te sluiten voor pulsvisserij.

Nederland, dat zijn volledige boomkorvloot heeft uitgerust met puls, heeft op 8 oktober bij het Europees Hof van Justitie een zaak ingediend tegen de Raad en

het Europees Parlement. Nederland heeft drie argumenten. Vooreerst dat de Uniewetgever afgeweken is van het beste beschikbare wetenschappelijke advies van ICES als standaardadviseur. Het International Council for the Exploration of the Sea zei in 2018 dat de pulskor beter is dan de traditionele boomkor, met minder bodemberoering, minder brandstofverbruik enzovoort. België heeft daarop geargumenteed dat niemand nog een traditionele boomkor gebruikt. Zo wordt er bijna altijd een vleugelprofiel gebruikt waardoor het visnet niet over de bodem sleept en dus weinig bodemberoering veroorzaakt. Met het pulsverbod werkt de Unie volgens Nederland voorts innovatie en technologische ontwikkeling tegen. Het derde argument is dat het voorzorgsprincipe onjuist toegepast zou zijn. In de eerste plaats vecht Nederland het pulsverbod en de overgangperiode aan, maar hierdoor kan vernietiging van de gehele verordening voor de technische maatregelen volgen. Dat zou geen goede zaak zijn, daar het heel wat voeten in de aarde gehad heeft om tot die overeenkomst te komen, en de herziening, in tegenstelling tot de oude verordening, rekening houdt met de aanlandverplichting.

2. Vragen van de commissieleden en antwoorden van Barbara Roegiers

Jeremie Vaneekhout heeft van de sector vernomen dat die nog niet klaar is voor de brexit. De minister-president en minister Hilde Crevits werken aan een oplossing, maar het is juist dat een no-deal niet enkel in januari, maar ook in de jaren erop dreigt. Wat is de positie van het Verenigd Koninkrijk? Wat met de eigen wateren in een no-dealscenario? Wat zijn de hefboomen van Vlaanderen als er wél een deal is, en hoe kan Vlaanderen het Verenigd Koninkrijk aansporen om zo dicht mogelijk bij de huidige situatie te blijven? Zijn er wijzigingen waardoor de slaagkansen groter worden? Wat zijn de vooruitzichten over het MFK?

Hoe controleert Europa de aanlandplicht? Blijkbaar zijn er nogal wat interpretatieverschillen over de invulling ervan. En is het niet zo dat de fundamentele kwesties over het EFMZV eigenlijk wachten op een regeling van het MFK?

Wanneer valt er een beslissing van het Europees Hof van Justitie over de pulsvisserij? Wanneer is er een Vlaams standpunt nodig?

Cathy Coudyser informeert of er bij een no-deal en dus bij een tijdelijke stillegging, andere financiële ondersteuningsmogelijkheden zijn dan via het EFMZV, dat inderdaad op zijn einde loopt. Er moet voor het inschatten van de gevolgen niet enkel gekeken worden naar de vissersvloot maar naar de hele keten, inclusief de veiling, visverwerkers en consumenten. Welke mogelijkheden zijn er om voor de andere schakels in de keten de gevolgen van een brexit te ondervangen?

Bij een deal zal de transitieperiode inderdaad moeten worden verlengd, maar dat geldt voor alle sectoren. De Europese visserijsector slaagt er tot nog toe in om gezamenlijke standpunten in te nemen ten opzichte van het Verenigd Koninkrijk. Kan die gezamenlijke houding standhouden of zal elk land voor zichzelf rijden? Welke instrumenten bezit Vlaanderen om een zo goed mogelijke toegang tot de Britse wateren in de wacht te slepen?

Zal er tegen december 2019 of januari 2020 duidelijkheid zijn over het MFK? Wat zijn de vermoedelijke financiële gevolgen voor de visserijsector? De concurrentie tussen de Nederlandse en de Vlaamse visserij is stevig. Hoe kan de Vlaamse visserijsector zich voorbereiden op de uitspraak van het Europees Hof van Justitie over de pulsvisserij?

Tom Ongena wil graag weten welk scenario Barbara Roegiers het meest waarschijnlijke acht. Over de controle van het teruggooiverbod en de aanlandplicht is er wel wat discussie. Zo zou Denemarken camera's op de schepen voorstellen.

Anderen prefereren dan weer de continue monitoring van het motorvermogen. Is al duidelijk hoe de controle zal worden aangepakt?

Heel wat lidstaten klagen over de grote administratieve rompslomp voor het EFMZV. Werd daar aandacht aan besteed tijdens de besprekingen voor een nieuw fonds? Wat zijn momenteel de meest innovatieve selectieve vistechnieken en moet Vlaanderen de zoektocht daarnaar niet meer ondersteunen?

Volgens *Barbara Roegiers* heeft het Verenigd Koninkrijk nog geen positie aangaande de visserij bepaald, wat het bijzonder moeilijk maakt om voorbereid te zijn. Net om die reden worden er voor alle scenario's voorbereidingen getroffen. De enige hefboom, ook duidelijk bepaald in het onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie, is dat het visserijakkoord gelinkt is aan het algemene handelsakkoord met het Verenigd Koninkrijk. Daar de visserij geen onderhandelings-troeven heeft, zijn aparte besprekingen niet wenselijk.

De tijdelijke stillegging van de visserijvloot is de slechtste optie, ook al omdat hiervoor geen steunmaatregelen werden voorzien. Het EFMZV biedt geen soelaas, daar er voor België nog maar een heel beperkt budget is. Door de hoge drempels bij het gebruik van het Solidariteitsfonds liggen momenteel de besprekingen over de amendering stil. Voor de Vlaamse Visveiling is de situatie nog erger, omdat die sowieso niet kan putten uit het EFMZV. Ook de federale overheid is zich ervan bewust dat er bijkomende financiering gezocht wordt.

De verschillende visserijsectoren in de Europese Unie werken inderdaad goed samen in de Europese Visserij Alliantie. Ze overleggen bijna wekelijks. Tot nog toe zijn ze erin geslaagd de eenheid te behouden. Ook de acht meest betrokken lidstaten trachten op dezelfde lijn te blijven. Het betreft België, Frankrijk, Ierland, Nederland, Duitsland, Denemarken, Zweden en Spanje.

Wat de aanlandverplichting betreft, tracht de Europese Commissie, zoals bij elke verplichting, een gelijk speelveld te verzekeren door een goede controle. Een gemeenschappelijke controleverordening zorgt ervoor dat de controle in principe in alle lidstaten op dezelfde manier georganiseerd wordt. De controle-experts komen maandelijks samen in het Europees Bureau voor Visserijcontrole, onder meer om gezamenlijke acties op touw te zetten. Er zullen echter altijd verschillen in controle zijn, zelfs tussen inspecteurs van hetzelfde land.

Denemarken onderzoekt inderdaad de mogelijkheden van camera's en heeft al enkele proefprojecten lopen, onder de voorwaarde dat het daarvoor extra quota krijgt. De vraag is dus of de Deense vissers zonder die extra quota even enthousiast zullen blijven. Voor pelagische vaartuigen, die vissen op scholen van één soort, bijvoorbeeld makreel, kunnen camera's werken. Maar voor boten die vijftig soorten vangen, ligt dat veel moeilijker. Vissers staan bovendien weigerachtig tegenover werken onder constant cameratoezicht.

Wat betreft de continue monitoring van het motorvermogen: in België is het al zo dat de Federale Overheidsdienst Mobiliteit het motorvermogen van nieuwe vaartuigen meet en inschrijft op de visvergunning. Een algemene continue monitoring lijkt in de praktijk niet haalbaar.

De algemene oriëntatie, het compromis binnen de Raad over het EFMZV, behelst een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging. De huidige ingewikkelde regeling werd algemeen bekritiseerd en werkte vooral in het nadeel van de kleinere lidstaten met navenante sector en overheidsadministratie, waarvoor het voordeel voor hen niet evenredig was met de inspanningen.

Het is niet geweten wanneer het Europees Hof van Justitie zich zal uitspreken over de pulsvisserij. De klacht is nog maar net ingediend, de Raad en het Europees Parlement moeten hun verdediging nog opstellen. Zich voorbereiden op een schrapping van het pulsverbod is moeilijk en voorbarig.

Een selectievere visvangst staat al jaren hoog op de agenda en is een continu proces. De aanlandverplichting laat de vissers geen andere keuze. De aanlandverplichting werd gefaseerd ingevoerd tussen 2016 en 2019 en vanaf het begin heeft Vlaanderen een grotere maaswijdte verplicht. Op 1 januari 2019 werden de Vlaamse vissers verplicht tot bijkomende technische aanpassingen, precies om de selectiviteit te verhogen. Ook het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek staat de vissers bij, met onderzoek en testen. Kortom, technische vernieuwing is een continu proces, hoewel er steeds een evenwicht gezocht wordt tussen economische leefbaarheid en meer selectieve visvangst.

De vangstmogelijkheden zijn gebaseerd op adviezen over de situatie van twee jaar ervoor, terwijl vissers in de praktijk sneller de evoluties in de visbestanden ervaren. Eens een bepaald quotum bereikt, moet ten gevolge van de aanlandverplichting, de visvangst stopgezet worden. Het is dus in het voordeel van de visser om een quotum niet voortijdig te halen.

Jeremie Vaneekhout wijst erop dat de vispopulatie verandert ten gevolge van de klimaatwijzigingen. Dat heeft een grote impact op de volledige keten. Denkt Europa daarover na?

Barbara Roegiers beaamt dat vissoorten zoals kabeljauw minder voorkomen in de Noordzee, de Oostzee en de Keltische Zee, maar meer in noordelijke zeeën. Wetenschappers zijn het erover eens dat de klimaatopwarming een invloed heeft. Een visserijminister heeft daar echter niet veel impact op. Het is trouwens niet aan te raden om de vangstquota van alle soorten te laten afhangen van de evolutie van één vissoort.

Bart DOCHY,
voorzitter

Cathy COUDYSER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EEZ	Exclusief Economische Zone
EFMZV	Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij
ICES	International Council for the Exploration of the Sea
MDO	multidisciplinair overleg
MFK	meerjarig financieel kader
MSY	Maximum Sustainable Yield
VLV	Vlaamse Visveiling